

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ: Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

PERDENT I GUANYANT

—Nosaltres ne dèiem «tràgica», però confessem que també ens ha resultat bastant «gloriosa»

L'INTERROGANT

LS reformistes saben bé que jo tinc per a ells una grandíssima consideració. Saben que, com ells, crec que hi ha una llarga serie de reformes democràtiques compatibles amb la monarquia, i que la república, per la seva mateixa excel·lència, és la darrera i capdal de les aspiracions del liberalisme. Saben, en fi, que, des del meu recó de publicista, no'ls negaré mai una cortès i afectuosa col·laboració, vagin on vagin, mentre no facin traïció a la causa comunal de llibertat, ni pactin vergonyosament amb els homes representatius de la causa enemiga.

Però, deixant aquestes consideracions, me pregunto: «Hi ha hagut, per part dels homes del reformisme, suficient *habilitat*? Han *fet valer*, com era necessari, la pròpia mercantia, la transacció condicional amb el règim? No ha semblat que festejaven el règim, en comptes de deixar-se festejar per ell?»...

Tinguin en compte el fet trascendentalíssim que representaria, si fos real, l'incorporació de tot un partit republicà a la monarquia, per a col·laborar-hi sense deixar d'ésser *fonamentalment* republicà, i sols deixant d'ésser-ho *formalment*. L'ingrés dels casteljarins en el règim no va ésser el d'un partit, sinó el d'uns ciutadans; no va ésser un *pacte*, sinó una *reconeixença*. No's demanava a la monarquia que emprengués determinades reformes, sinó que se li donava mercès per les ja instituídes, i es declarava tancat el cicle del progrés post-revolucionari. Els casteljarins se confessaven agotats, idealment agotats, i no passaven a ésser reformistes, sinó tot lo contrari: conservadors; conservadors de lo ja reformat. —Se veu bé la diferència? Però avui, quins medis viables té el partit per a arribar venturosament a governar? —Vetaquí la fasetat íntima del constitucionalisme espanyol. Si demà en Melquiades Álvarez dirigís unes eleccions, ningú dubta que tindria l'eterna majoria parlamentària que alcança sempre el ministeri de la governació, sia quina sia la persona qui l'ocupa. —Però ara, com podria en Melquiades Álvarez mostrar que la voluntat del país exigeix un ministeri reformista, si aqueixa voluntat pseudo-sobirana del país, a Espanya, no dóna el poder, sinó que l'acata?

Diem, doncs, la veritat. Avui, més que mai, els horitzons del país estan obscurs, tenebrosos. S'ha perdut tota idea de solidaritat social, perquè les oligarquies ofden el veritable poble. El règim no pot inclinar-se a la llibertat sense sortir-se de la llei i entrar en una dictadura, encara que sia sana i benèfica dictadura per a la llibertat. Els homes de la reacció esperen, més esperançats que mai, el retorn an el poder, que fatalment hauria d'anar a ells si l'organisme mateix de la monarquia no sofreix la primera reforma. I els varons de bona fè que hagin pogut creure vagament en una possible revolució silenciosa i pacífica, empresa des del règim i no ja contra'l règim, tenen de confessar que la vella norma de la cosa pública espanyola s'oposa a tot lo que sia substitució dels sistemes de poder alternatiu, de torn més o menys pacífic, per sistemes de política progressiva...

Un sol medi romandria, per a sotmetre el país a la definitiva prova: unes eleccions nacionals, fetes amb escrupulosa garantia d'independència personal de l'elector, i dirigides per un ministeri neutre, purament administratiu, transitori. Crec que'ls reformistes (no els directores) haurien de tenir representació en aqueix ministeri adjectiu, que fos tot lo contrari d'un gabinet de *notables*. Hauria d'ésser un gabinet de... *sobresalientes*, en el sentit tauromàquic de la paraula. Una intensa febre electoral precediria a la prova. Nosaltres no hi mancaríem. I sempre s'hauria conseguit la primera de les nostres reformes, iniciadora de l'evolució espanyola: l'educació del poble per a les veres funcions electorals, per a la creació del seu Parlament.

Voldríem, en un mot, lograr un dia per a tota Espanya una calentura consemblant a la que produí a Catalunya el moviment de la Solidaritat. Voldríem infiltrar en l'ànima espanyola el sentiment de que cal una decisiva i llegítima expressió del seu lliure voler. Voldríem

donar a les multituds del proletarisme, a les intel·lectualitats ocultes, sofocades avui per la cridoria de les burgeses indoctes i malvades, a les germinacions de consciència ciutadana, que brillen un moment com a centelles en la nit agònica del país desgraciat, a les severes ciutadanes voluntàriament allunyades i absentes de la cosa pública per un descoratjament senyorial davant la política corrupta, l'ocasió de manifestar-se i parlar, sense excusa, com en les Constituents d'una ciutat tot just fundada... Si callaven, si no sortien a la plaça, descendirien encara més baix que'ls culpables de la postració en que tots anem morint, sense gloria ni grandesa.

Ah! El meu somni no serà realitat... Me temo que'l reformisme, en la seva part sana i noble, retornarà aviat, com un fill pròdig, a la nostra Conjunció, única esperança, única forma d'aqueixa aliança universal entre l'ideal polític i l'interès de les castes socials irredimides. I, per part meua, ben lluny de tancar les portes a aqueix fill pròdig, ben lluny de condemnar-lo a un pelegrinatge de jueu errant o a la situació ambigua dels partits híbrids, infoconds per ésser-ho, proposaria, com en la paràbola, que's sacrificés en honor seu el bou gros, per al banquet de la tornada...

GABRIEL ALOMAR

Parèntesis canicular

ENIR de fer articles a l'estiu, és cosa forta per a l'escriptor polític. S'escriuen amb més *calor*, és cert; però sense matèria prima, que pugui servir per a embastar unes quantes quartilles interessants.

L'estiu ha posat un parèntesis a les qüestions que afecten a Espanya. Tot resta en suspens baix la modorra que imposa la temperatura sofocant.

Els polítics, en arribant el juliol, deixen de banda les seves trifolgues i els seus odis, i se'n van a estiuajar.

Els saben que tot té espera, en aqueix món, i que tanta mandra es té per a pegar com per a rebre, i que'l bé de la nació no arriba a ofuscar a ningú de tal manera que, a la primera puja del termòmetre, no s'oblidi tot, per a anar a cercar refugi a una platja de moda.

Va perfectament, aqueix pacte tàcit. Durant l'estiu se recuperen forces, se preparen intrigues, i, al tornar a la Cort, fresquets i reforçats, les lluites són més terribles, i els plans de campanya, meditats amb calma, es porten a terme amb més braó i amb més gosadía.

Fa quinze dies que nostres lluites internes estaven tant enceses com la mateixa guerra del Marroc.

I ara, com si de sobte una mà benefactora hagués tocat el cor dels intrigants, la pau regna en Varsovia.

En Romanones, que pareixia destinat a un esquarterament pròxim, amb tantes estríades com li pegaven uns i altres, ara ja'l tenim enter i fresquet com si tal cosa.

No morirà pas d'una coça de conill; però entre tant pot anar teixint la corda que ha de servir per a penjar-lo i fer-la tant llarga que toqui sempre a terra.

Els de la famosa conjura, dispersats per la calor, l'han deixat en pau, i ja ni es parla d'ells.

La mateixa guerra del Marroc, durant aquests dies, ha pres un nou aspecte: s'ha encalmat. Algún tiroteig, que sempre ens costa alguna baixa, i prou. Nosaltres ja no *razziem*, ignorem si per mandra o perquè ja no resta res per a *razziar*.

Fins aquell demanar la pau dels moros penedits sembla que s'ha estroncat. Ja no diu el nostre ministre de la Guerra: «La calor és asfixiant; una onada de foc ha invadit el terreny en que operen nostres tropes». De manera que, per una temporada, no hi haurà victòries possibles. Liàstima que'ls nostres pobres soldats aniràn caiguent baix els raigs del sol, com queien abans als raigs de les bales!

Mentrestant, les kàbiles van en peregrinació als santuaris, on celebren una mena de consells de guerra per a caure damunt dels espanyols amb més furia.

Estàn fets a tot, i uns graus de temperatura

més o menys no'ls escalfa ni els refreda. La prova és que's parla d'un pròxim atac a Tetuán. I malament, quan se'n parla.

Ja veureu com el parèntesis de calma que fruim serà interromput abans d'acabar-se l'estiu. Els ministres i les nostres qüestions polítiques interiors seguiràn dormint a la fresca; però les castanyes vindrán abans de l'octubre, i, com la calor lo mateix paralitza els cossos que les ànimes, durant aquests dies d'espera, no haurem organitzat res, ni pensat tant sols en un plan de campanya que'ns marqui un camí per a economitjar vides i diners.

Tanta falta que'ns fan, uns i altres!

X. X.

PATRIOTES D'ESTIU

El Govern, que en patriotisme sempre ha sigut el primer, setanta-dós automòbils, que diu que ha de menester, tranquilament se proposa comprar-los a l'estranger.

Al saber això, l'industria nacional ha dit: —Molt bé! Si el Govern dóna el negoci a un comerciant estranger, les contribucions que'ns clava, jo, de què les pagaré?

Lo mateix que ha fet l'industria el poble hauria de fer.

Quan el Govern volgués braços —i no de carro— també el poble hauria de dir-li que'ls comprés a l'estranger.

En mànegues de camisa, assegut ben repapat, un senyor sub-secretari té l'aparell a la mà, comunicant, ja fa estona, amb el ministre del ram.

Després de parlar d'assumptes purament particulars, a la llarga conferència hi posen aquest final:

—Ja li he dit, senyor ministre, que a la taula del despatx hi tenim un plec d'oficis i cartes per contestar?

—No m'ho has dit, prò ja ho suposo; això és fruita de tot l'any.

—Què volen els que m'escriuen?

—Demanen com catalans.

—Està bé.

—Què'ls hi contesto?

—Si et vénen a molestar, diga'ls que lo que demanen ara ho estic estudiant, i procuraré resoldre-ho quan torni d'estiuajar.

VERDUM

DIVORCI

ELLA costum de la política barcelonina és la de no tenir en compte per a res l'opinió dels correligionaris que viuen mitja cana més enllà de la capital de Catalunya.

El *personatge* no obeeix més indicacions que les de la capelleta que pensa com *ell* vol que pensi; gracies si alguna vegada té en compte les orientacions del casinet que representa la seva política.

El *partit* sencer és el personatge, la capelleta, el casino i el diari; fóra d'això no se sab que existeixi ningú més, i únicament en períodes electorals s'averigua que hi han comarques on pot fer-se un diputat, ciutadans que tenen vot i una opinió que cal afalagar.

Aquest oblit, que pot semblar despreci, porta un divorci constant entre'ls organismes de la capital i els de les comarques de Catalunya, i una diferència d'actuació que fa estèril tota mena d'esforç i ofega, al néixer, qualsevol generosa iniciativa.

Per poc observador que un sigui, si viu a

Barcelona, palpant la política que aquí es fa, i surt una temporada a respirar els aires de fóra, notarà desseguida que'l despreci de la gent barcelonina a l'opinió sana del reste de Catalunya, ha donat els seus dolorosos i naturalíssims fruits. Els pobles responen al despreci, no amb l'odi, que fóra al menys un sentiment, sinó amb l'indiferència, que és alguna cosa pitjor, perquè significa l'abandó de les idees.

En poc temps ha sofert el poble lliberal de Catalunya, dos desenganys que li han afeblit aquella vigorosa energia tant virilment demostrada en diferents ocasions. La Solidaritat va fer-li creure en una possible redempció, i, responen al requeriment de les circumstancies i a l'impuls del sentiment, netejà d'una vigorosa pitrada, i en unes soles eleccions, la nostra terra de cacics, de *cuneros* i d'ambiciosos. La formació de l'Esquerra Catalana va donar-li l'esperança de poguer utilitzar la força que representava Catalunya, com una arma formidable per a lluitar a favor de la llibertat d'Espanya. Una cosa i altra han fracassat per culpa dels personatges, de les capelletes, dels casinets i dels diaris de Barcelona, i l'opinió del reste de Catalunya ha caigut en un aplanament ensopidor que permetrà als cacics, als *cuneros* i als ambiciosos redressar-se de nou, insolents i altius, sobre les espatlles del poble.

Caldria que'ls que admeten de la política uns honors, devedegades desproporcionats als seus mèrits, acceptessin també les responsabilitats, i per a tenir plena consciència de les que han contret amb la seva conducta desacertada, donessin un tom per Catalunya, escoltant serenament l'opinió dels bons republicans de fóra de Barcelona i recullint d'ells, sinó adulacions afalagadores, profitoses ensenyances.

No ho faràn, perquè'ls prohoms prefereixen sentir el llenguatge de la seva capelleta, dels seus tresallaires i dels seus papers.

JEPI DE JESPI

ELS REFORMISTES

ELS qui volen justificar l'evolució injustificable d'en Melquiades Álvarez i els seus amics, han trobat un argument per al seu objecte. «Oh! —s'exclamen— no és que'ls reformistes se'n vagin cap al règim; és el règim qui va cap a ells».

La paradoxa és massa grollera per a que pugui enganyar ningú. Nosaltres no sabem que la monarquia hagi cedit el lloc a la República, que fóra l'única manera d'anar cap als republicans. Se dirà que aquí lo essencial no és la República, sinó la democràcia, i que a l'entrar la corona pel camí de la democratització, s'acosta i arriba al campament on les hosts del senyor Álvarez estan acampades. Aquestes estaven en el desert, i ara la terra promesa va a trobar-los. Ells són allà on eren.

Vanes paraules! Com menys francs siguin, els reformistes, més imperdonable serà la culpa seva. Tots els intents de defensa de la seva conducta se basen en la còmoda teoria de l'accidentalitat de les formes de govern. Doncs nosaltres afirmem que, qui professi tal teoria, comet un engany, quan s'anomena republicà, quan figura en partits republicans, quan crea un partit republicà com el que creà fa poc don Melquiades Álvarez. Un polític que cregui en l'accidentalitat de les formes de govern, pot defensar, en determinades circumstancies, la forma republicana. Però és evident que no és ni pot dir-se republicà. És tant republicà com monàrquic. O, millor dit, no és monàrquic ni republicà. Passar-se anys i anys fent política republicana, obrint botiguetes de partit amb el rètol constant de *republicanes*, per a sortir al cap-de-vall amb que la República és una cosa accidental i secundària, resulta una broma pesada en excés.

«La monarquia ve cap a nosaltres», diuen els reformistes. Temps enrera podien mig defensar la seva afirmació enumerant les condicions que don Melquiades Álvarez posava a la consumació de la seva metamorfosi política. Entre aquestes condicions hi havia una serie de reformes lliberals i la revisió de la constitució. Amb tals reformes s'havia de realitzar el

prodigi de la democratització de la monarquia.

I bé: han passat els mesos, i cada dia se parla més de l'entrada dels reformistes al servei de la monarquia, però menys de les cèlebres condicions previes posades. Poc a poc, els mateixos reformistes, deixen de parlar-ne. Tot fa creure que la seva evolució se consumarà sense que aquelles condicions s'hagin complert. Això serà la prova completa de la culpa i de la deslleialtat dels prohoms reformistes.

Ja que aquests presenten ara la democràcia com a essencial i com a accidental la República (com si la segona no fos una conseqüència ineludible de la primera), se'ls pot dir—i ells no ho podran contradir—que la primera cosa que haurien de saber, abans d'entrar en la cleda monàrquica, és si el poble d'Espanya vol realment la monarquia borbònica. Perque si la majoria del país ne fos contrària—i així ho sostenien, fins fa poc, els reformistes,—còm poden acceptar la monarquia en nom de la democràcia? Si els reformistes fossin sincers, la condició principalíssima que haurien de posar a la seva monarquització és la celebració d'un plebiscit, o al menys la convocatòria de Corts constituents, per a que's manifestés lliurement la voluntat del poble. El gran republicà norueg Björnson pogué acatar la monarquia, després d'haver triomfat aquesta en un referèndum. Ben diferent és el cas del senyor Alvarez i dels seus seguidors.

FULMEN

l'àpet oficial que en la nit del diumenge donà l'infanta Isabel en l'«Hotel Colón», en obsequi a les autoritats locals, diputats i senadors, etc., va començar amb cinc quarts de retràs, per haver esperat inútilment al general Weyler, que no va comparèixer.

Malgrat això, el seu lloc fou respectat, i a la dreta de l'infanta restà una cadira vacant pel

capità general ausent, com si fos el convidado de piedra.

Els comentaris a que donà motiu aquesta absència inesplicable i inesplicable, foren saborosos; alguns l'atribuïen a una indisposició repentina, altres a un afer professional reservadíssim; qui deia que estava tip de l'àpet de la tarde a bordo del «Infanta Isabel»; qui, que no tenia trajo de cerimonia. No obstant, tothom convenia en que hauria pogut enviar, per un assistent, una petita tarja d'excusa.

Es lo que ells deien:
—No és que li manquin servidors a l'excel·lentíssim capità general.

—Servidors, sí; però targes?... Amb el preu que valen?

De totes maneres, vaia una manera de jugar amb la gana dels distingits comensals, el senyor Weyler!

Els presidaris de Santoña han demanat permís al ministre de la Guerra per a anar a fer razzias als camps del Marroc.

Per a nosaltres, que hi vagin.

Demà, els apreciables «Chinito», «Blanc», «Sevillano», etc., en demanaran per a anar a fer carteres a Tetuàn, a Alcàzar i a Larache.

Per nosaltres, també, que hi vagin, i, si els pelen, millor.

Ja que maten els bons, que matin també els dolents.

No és veritat, Marsillach?

Segons rumors, en una creu monumental, fa poc inaugurada en la muntanya de Collformic, han sigut tretes, per una mà misteriosa, unes paraules que recordaven el fusellament comès pels carlins, durant la guerra passada, en aquell lloc.

La veritat és que, aixecar creus als que han sigut fusellats pels carlins, és un contrassentit; primerament perque tot Catalunya n'estaria plena, i després perque'ls carlins ja tenien prou discerniment per a matar als que no's mereixien creu.

Lo que és estrany que'ls carlins de Vich, comarca on la creu estava enclavada, s'hagin contentat en esborrar unes paraules i no hagin destruït la creu entera.

Perque ells, tractant-se de recordar-los els seus crims, ni a Déu respecten.

El zar de Rússia ha enviat a la Basílica una preciosa creu d'or, ordenant que's celebrin pregaries per a alcançar la pau en els Balkans.

Ens sembla que'l zar de Rússia podia fer

quelcom més eficaç per a la pau dels Balkans.

Anem a dir que, davant els fruits obtinguts per la diplomàcia europea, no hi hà més remei que tenir un poc de confiança en la creu del zar i en les pregaries.

Els espanyols ja sabem per experiència que mai destorben remeis per l'estil.

Els búlgars també ho sabran aviat.

Tothom creu que dintre del Vaticà s'hi disfruta d'una pau paradisiaca. Doncs, no.

A més de cardenals intrigants, al consolat del cel en aquesta vall de llàgrimes, hi han suïços rabiosos.

Els tals armats varen sublevar-se i tractaren d'ocir al seu coronel.

I per res. Se tractava senzillament de que fessin l'exercici.

Però ells digueren:

—Exercici, nosaltres? I cà! Nosaltres som capellans honoraris. Cobrar i no treballar. Aquest és el nostre ofici.

El coronel volgué fer-los entrar en raó, i res; si bada, me'l pelen.

Com faria el clero amb el Papa, si no li donava gust.

En un recó misteriós i mig aparedat d'una església, s'hi han trobat—segons ens informa un diari—dos esquelets de criatura al costat d'una caps de galetes, buida.

Una de les criatures sembla que anava embolicada amb un número de *La Vanguardia*.

Galetes, criatures mortes, un número del *journal* godonista, olor d'encens... Encara no hi hà prou substància per a una campanyeta de misteri i de sensació?

Veïam si també aqueixos ossos resultaran de pollastre?...

O de mossèn Pollastre?
Quina en fóra!

L'HOME FELIÇ

(CANÇONETA)

El dia que vareig néixer,
—vès si n'era de petit!—
mirant el nas de la dida,
ja a mi mateix m'ho vaig dir:
—Vull ésser primer ministre,
i ho vull amb anhel tant viu,
que, per poguer conseguir-ho...
riqui-triqui-triqui-trincl...

Portat per aquesta idea,
no tenen compte ni fi
les cosetes i cosaçes
que he pensat, he fet i he dit.
De tant rares i gruixudes
n'he arribat a concebir,
que, si la gent les sabia...
riqui-triqui-triqui-trincl...

Mes, al fi, ha passat la meva:
per drets o per torts camins,
he realitzat el propòsit
que vaig fer-me de petit.
Soc l'amo del ministeri,
tinc als meus peus el país,
i amb un signo que jo faci...
riqui-triqui-triqui-trincl...

Els principis?... La bandera?...
El programa del partit?...
Amb aquestes ximpleries
que no m'hi vinguin a mi.
Els principis són el ranxo;
la bandera, el bon profit,
i pel que toca al programa...
riqui-triqui-triqui-trincl...

Enfilat a les altures
sols pel gust d'arribà allí,
per que han de vení a exigir-me
lo que saben que no tinc?
No dono turró als consocis?
No deixo sucà als amics?
Doncs, si en aquests punts compleixo...
riqui-triqui-triqui-trincl...

Cada matí, al despertar-me,
me dic, tot voltant del llit:
—El dia que ara comença,
còm acabarà per mi?
I quan, al tornà a la nona,
veig que encara vaig seguint
presidint el ministeri...
riqui-triqui-triqui-trincl...

Aquesta és l'única tasca
aquest és tot el neguit

que en mon cervell aleteja:
governar... i anar vivint.
Mentres jo pugui burlar-me
dels entranyables amics
que volen burlar-me el puesto...
riqui-triqui-triqui-trincl...

Que això no és sè un estadista,
que manà així és convertir
el poder en una *juerga*...
Vritat, però jo me'n ric.
Mentres la nació m'aguanti
i l'amo'm trobi aixèrit,
de tot lo que de mi es digui...
riqui-triqui-triqui-trincl...

C. GUMÀ

Sonata XCIX

SEMPRE he dit que lo que més se sembla a la vida són els jocs d'atar. Fan més que semblar-s'hi: la vida ve a ésser un d'ells. Vénen bones, vénen males. Ara guanyes; ara perds. La qüestió és saber esperar; i aprofitar l'ocasió.

El qui en sab més, a la llarga sempre guanya. Sinó, mireu als Balkans. Jo no'm penso saber-ne tant com en Rovireta i Virgili—ni tant ni gens,—d'eslaus, i servis, i croates; però sí us dic que alló de «no's pot dir blat que no sigui al sac, i encara ben lligat», és una veritat com un temple.

Bulgaria va dir «blat», quan encare no'l tenia lligat, ni al sac tampoc, i ara's troba en que haurà perdut els bous i les esquelles.

Qui més deu riure és Rumania, que s'ha esperat sense jugar a que vinguessin males al banquer, i, en veient la ratxada, ha començat a jugar fort. Sembla que farà saltar la banca.

Si el senyor Francos Rodríguez m'escoltés, s'estranyaria de lo molt ben enterat queestic de coses de joc, perque ell se creu que aquí a Barcelona no's llegeix el llibre de les quaranta-vuit fulles.

I s'equivoca.
L'altre dia, en dos o tres casos, me van afeitar set pessetes.
Les tinc clavades al cor!

I ara de que parlarem?
De la guerra?
Es la cançó de l'enfadós, i, pel que sembla, temps ens queda d'embranchar-nos-hi.

Del Gallo?
Ja n'estic tip.
De la vaga dels forners?
És una passa que pateixen els oficis.

Del fusellament del soldat Aguado, a Melilla?
És una altra passa... i deixem-ho córrer. Que se n'ocupi en Lerroux, que està exempte de la llei de Jurisdiccions.

Sabeu amb qui em fa pensar, en Lerroux? Amb el «Tenorio» d'El Nuevo Tenorio.
Escolteu:

«Soy por artes de bajeza
familiar del Santo Oficio;
dióme Alvaro el beneficio
de una bula de exención,
no me viene de un baldón;
mas por burlar vuestro enojo
a títulos no me acojo,
que aquí el cinismo es razón».

Ah, salua! Ne sé molt més que l'Arús.
I, com fa calor i sol, ja voldria ésser al vespre.
És cosa de no aguantar-ho.

Lo únic que veus possible fer, en aquest temps, és mitg estirar-te a la cadira i cantar baix:
«Partis se enciende,
se enciende Partis»...

I quasi dormir-te.
Gel, Enric, gel.

MORITZ I

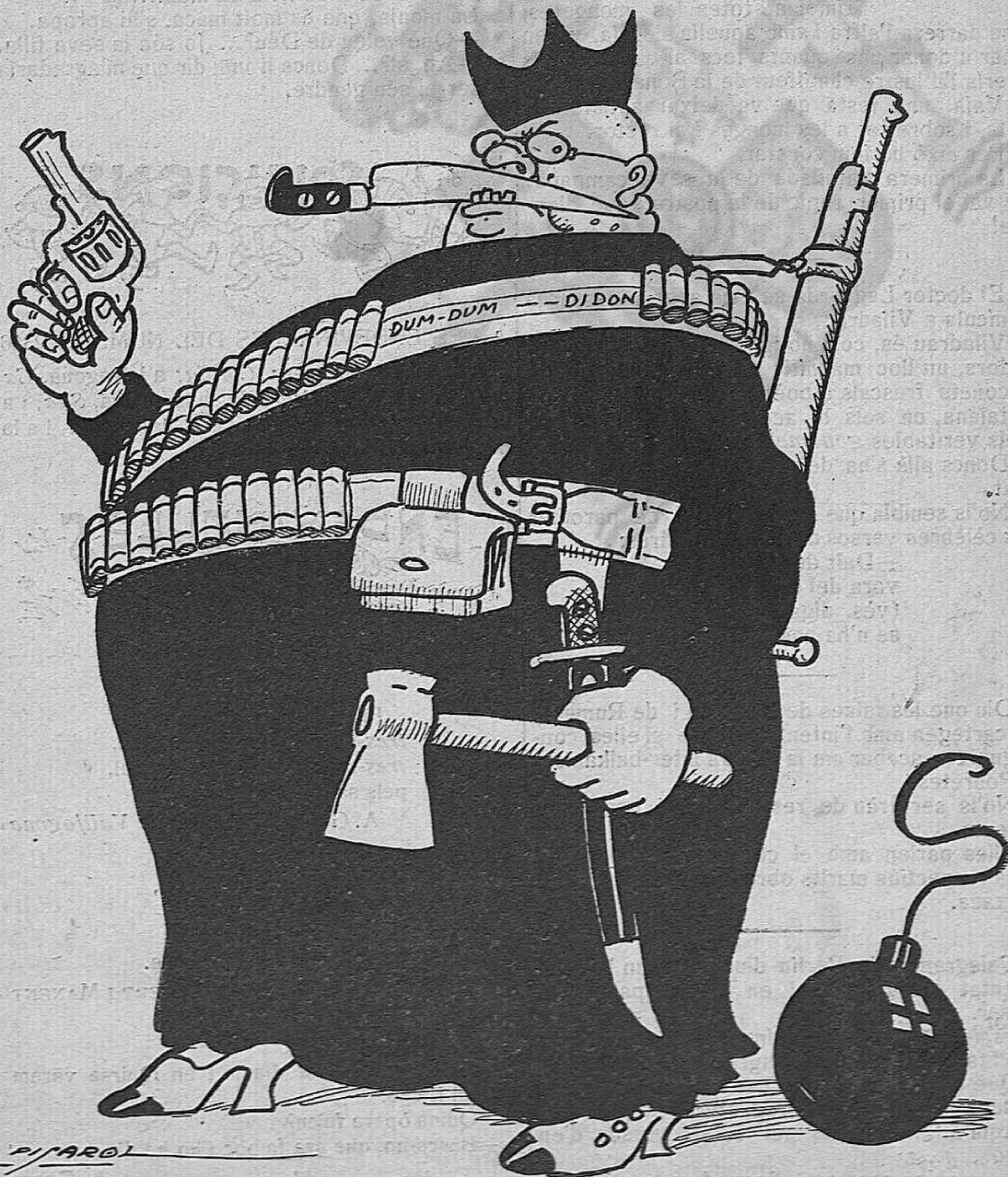

Cornellà, 13 Juliol.

En aquest poble, no'n sortirem mai.
L'higiene, totalment abandonada; el carrer Major, de cap a cap, com si fos dels de l'interior de l'Àfrica, ni carretera provincial sembla; el passatger que ha d'atravessar-lo, no posa'ls peus a terra que no se'ls cobreixi de pols fins al tornell.

Ara, una observació: el primer any d'aquest nou Alcalde i demés companys de Consistori, còm va ser que convingueren amb la companyia de les aigües en posar bocas de riego, per a regar el carrer, al menys tres vegades la setmana, sols va ésser una petita temporada, i ara, com si no existís?

AL TANTO, PER SI HI TORNEN

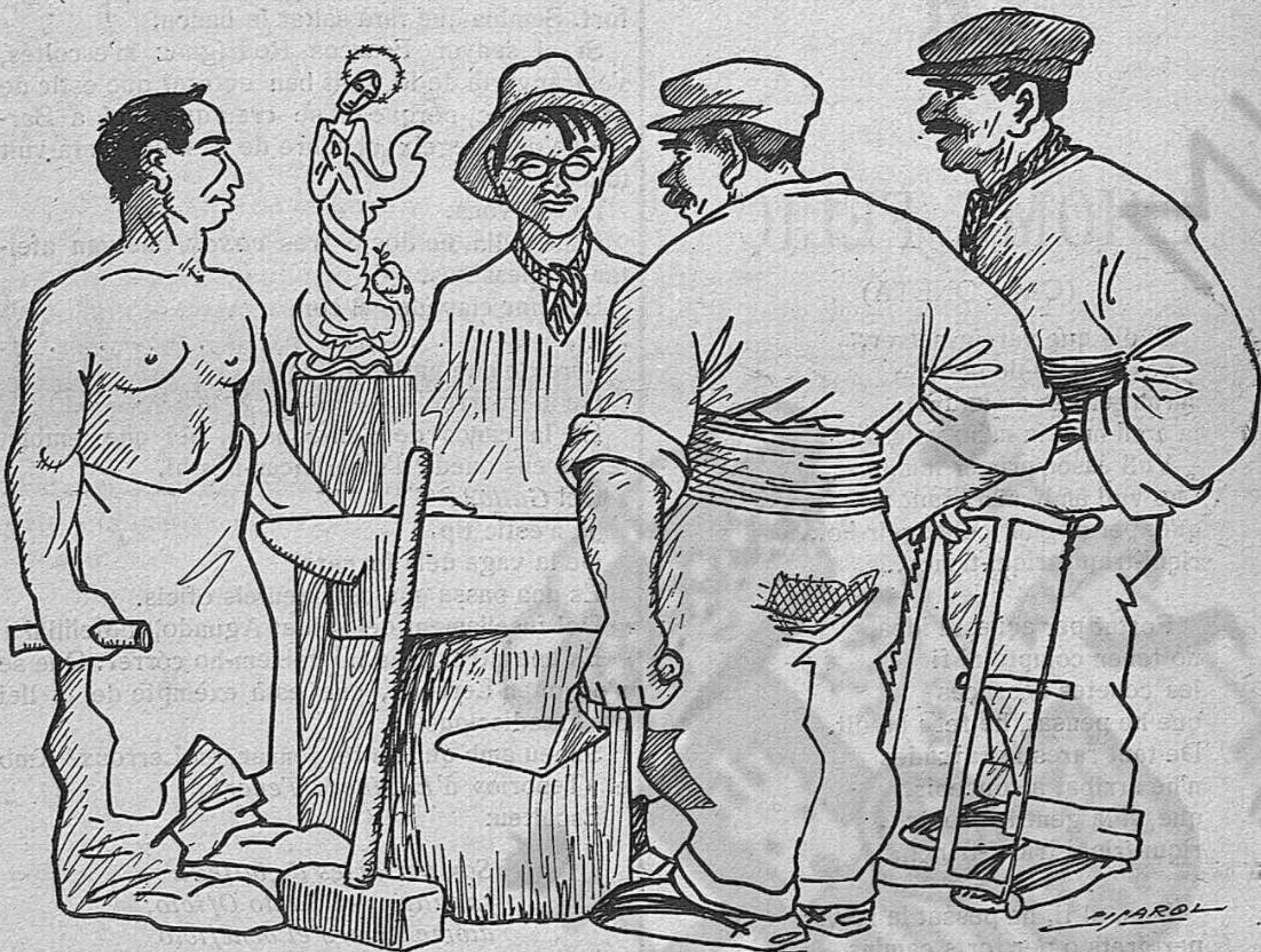
—Que ho probin!... No aniràn a Roma, per la penitència.

Emprobant-se les disfresces, per si acàs

—Vol dir que, enguany, no hi tornaràn, mossèn Quimet?
—Això rai, dona! Si hi tornen, t'arrapes amb mi.

Vaga en porta

—Hi hà que decidir-se. Amb uns quants convents més per a reedificar, podríem demanar augment de jornal.

Al passar per les aceres s'ha d'anar ben apuntalat, per a no caure, perquè ni aceres semblen; quan plou, plenes d'aigua, per ésser més baixes que'l pis de la carretera, i a la carretera, amb fang fins a genoll, tot sovint s'hi veuen carros encallats. En tot lo demés, no cal que'n hi extenguem, per lo molt llarg que fóra. Lo que'l poble desitjaria, fóra que s'hi pogués trobar aliví, per lo que pot perillar la salut, sobre tot ara, en plè estiu.

Borges Blanques, 14 Juliol.

Hermós espectacle presenciarem ahir. Inaugurar una escola! Rabejar-se en l'ingenu ambient que respira la mànada; sentir els crits ostentoris de dotzenes de boquetes que canten, amb el seu més pur idealisme, unes cançons catalanes, fetes expofes per a ells; i això, entre mig d'unes sales espaioses, que fan sentir l'ansia de volguer tornar a anar a estudi, totes plenes de llum i vida; les taules, curiosament col·locades; testos de flors arreu... i, davant vostre, la plana que s'estén, magestàtica, fins unir-se amb les serres properes... Oh, el bell espectacle! Mai més se m'esborrarà de la ment.

Mes, el nostre poble, és un poble de contrastes. Mentres estàvem erigint el nou monument a madona Ciencia i, amb tota unció, pronunciant els sagrats noms de Sant Pestalozzi, Sant Fröbel, Sant Rousseau i altres sants de la santologia moderna, aixecàvem nostres plans i cants, en un convent proper de monges, diverses senyorettes, les famílies de la majoria de les quals combreguen en el camp lliberal amb tota unció mística, cantaven els goigs a la Mare-de-déu del Carme, entre resos i invocacions...

Doncs això és prou eloqüent per a demostrar-nos que estem en el punt de partida de nostra gegantina obra, i ens diu que si volem merèixer bé de l'humanitat, hem de portar la dona en nostres escoles; donar-li una ensenyança que respongui als temps moderns; ensenyança veritable i ferma, que la faci despendre's dels actuals inquisidors i inquisidores de sotana, que l'agarroten al podrit tronc de l'atavisme i li fan transcórrer la preuada joventut en pràctiques inútils i administrant-li dosis d'una pseudo-cultura.

Reus, 22 Juliol.

Per a no ésser menys que Barcelona, aquí també tenim *questió d'aigües*. La majoria possibilista d'aquest Ajuntament ven les aigües, que ara són seves, a un subjecte, i d'això vol que'n diguem adquisició d'aigües. Ningú més que aquell subjecte que les compra, podrà vendre aigua al veïnat de Reus, durant cinquanta anys. I encara que, a l'endemà de firmat el contracte, una nova companyia ens l'ofereix regalada, no la podríem acceptar fins passats els cinquanta anys. I d'això no volen que'n diguem un *monopoli asquerós*?

Tota l'oposició que s'ha fet al projecte és perquè no volem que'n venguin l'aigua que tenim, i *volem que'n portin*; perquè, si porten aigua, el poble, aprofitant-se de l'abundància, la comprarà més barata, i els obrers que ara tenen d'anar a la font, podràn tenir-ne a casa, lo qual fóra un gran pas a favor de les classes humils. Doncs els cacics que'n governen diuen que'ls contraris al monopoli s'oposen a la portada d'aigües. Però ningú se'ls creu. Els que viuen a l'ombra

del garrofer municipal ho fan veure; els *peixi menuti* de la majoria, com sempre, callen, i respecte als capitosts de l'oligarquia tothom se pregunta quina quantitat de *raons* hi deu haver, que s'ho prenen amb tant d'empenyo.

A n'hi hà una més per a sonar. Les monges de Valldonzella han inaugurat una campana. Mossèn Pollastre'ls la va beneir, batejant-la amb el nom de Maria. Després de la cerimònia, totes les mongetes, una darrera l'altra i amb aquella alegria, varen anar a donar uns quants tocs al batall que'ls oteria l'il·lustre chauffeur de la Bonanova. Vaja, una festa que va deixar satisfets a tots, i sobre tot a les monges i al rector. Per això ho fem constar. La primera batallada de la seva campana, bé val el primer repic de la nostra, que diantre!

El doctor Laguarda se n'ha anat a passar la canícula a Viladrau.

Viladrau és, com no ignoren els nostres llegidors, un lloc magnífic de *veranejo*; ple de reconets frescals i poètics; una petita Suïça catalana, on sols hi acostumen a anar els rics i els veritables *gourmets* de la Naturalesa.

Doncs allà s'ha deixat caure el nostre mitrat.

No'ls sembla que serà qüestió de parodiar els cèlebres versos d'Apeles Mestres:

—Dalt de Viladrau,
vora del cel blau,
(vès, diga-li pau!)
se n'ha anat el bisbe.

Diu que les reines de Bulgària i de Rumania se cartegen amb l'intent de veure si elles consegüeixen acabar amb la guerra inter-balcànica. Pobretes!

No'ls serviràn de res, els seus bons sentiments.

Elles parlen amb el cor a la mà, però els seus respectius marits obren amb la mà a la butxaca.

Telegrames de Berlín diuen que un boig ha intentat entrar, punyal en mà, al palau del kaiser.

Immediatament de detingut va descobrir-se que'l tal subjecte era un agricultor.

Què hi anava a fer, a casa l'emperador, un agricultor armat?—se pregunta la policia.

Aquí hi vénen de perilla els versos d'en Pevo.

«Una cosa és... l'armadura,
i una altra l'agricultura».

El Govern demana sorges voluntaris per a anar a la campanya del Rif.

—Els paga bé?—preguntareu.
Voluntaris d'honor, a ésser possible, demana, doncs l'Hisenda està molt malament de *perres*.

Però és lo que deu dir el ministre de la Guerra:

—Pels patriotes voluntaris,
els quartos és lo de menys.
Allà rai, podràn *fer moros!*...
(Si els moros no'ls fan an ells.)

Els senyors d'*El Socialista* són molt bromistes.

En la plana tercera del número 1519 s'hi pot trobar un article que diu:

La mala leche en Madrid.

Carai!

De panxa al sol i d'esquena a la sorra. El duc de Solferino ha anat a estiuejar a Badalona.

A Badalona, precisament?
Es que al voluminós carlinot li agrada el peix fresc?

No.
Es que'ls pescadors necessitaven una *boya* i l'home s'ha prestat generosament.

Els tradicionalistes han celebrat la festa de Sant Jaumet amb oracions, àpet i sardanes. I això és fer festa, per ells?

Això és una especie de treball intensiu. Primerament fan treballar els llavis, després el ventrell i després els peus.

Mossèn Estebanell ha regalat quatre mil pesetes per a la nova església del Carme en construcció.

D'això se'n diu expedir-se.

Un rector que reparteix les misses a les parroquies enemigues!

Però... que s'ha tornat boig?

O és que en el seu mitjot ja no li caben?

Diumenge prop-passat, al carrer de Bailèn, un guardia urbà va trobar un colom.

Que era blanc?

Es que, si era blanc, pot-ser seria el colom de la pau armada.

Fa tant temps que ronda perdut!

En un hospital.

Un jove, assegut al llit, posa les mans juntes i exclama:

—Ah! Déu meu!... Déu meu!...

La monja, que és molt maca, s'hi apropa.

—Què voleu de Déu?... Jo sóc la seva filla.

—Ah, sí?... Doncs li vull dir que m'agradaria ésser el seu gendre.

A LES ENDEVINALLES DEL NÚMERO 2306

A la xarada primera, *Cotilla*; a la segona, *Camila*; a la tercera, *Miquela*; a la quarta, *Sila*, i a la quinta, *Josep*; a la targeta, *Argensola*, i a la converça, *Génova*.

XARADES

Fruita *tercera-segona*
tres-darrer part de persona,
tres-mitx-hu-invertida igual,
pels sabaters el *total*.

A. G. (a) *Lo Rector de Vallfogona*

Una vocal la *primera*,
nota musical *segona*,
vegetal *invers-tercera*
i el *tot* part de la persona.

JOAN AUBERT I MANENT

CONVERÇA

—Hola Pep! Aquest dia jo i en Quirse vàrem anar al Liceo.

—Quina òpera feien?

—Busca-ho, que ara fa poc t'ho he dit.

A. GRAU

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y Cia